

**ATBILDES UZ EIROPAS PARLAMENTA
JAUTĀJUMIEM KOMISĀRA AMATA KANDIDĀTAM**

Fransam TIMMERMANSAM

**priekšsēdētājas izpildvietnieka amata kandidātam jautājumos par Eiropas
zaļo kursu**

1. Vispārējā kompetence, gatavība strādāt Eiropas Savienības labā un personiskā neatkarība

Kādi jūsu profesionālās kvalifikācijas un personiskās pieredzes aspekti ir visbūtiskākie, lai kļūtu par komisāru un sekmētu visas Eiropas intereses, jo īpaši jomā, par kuru jūs būsit atbildīgs? Kas jūs motivē? Kā jūs veicināsit Komisijas stratēģiskās programmas īstenošanu? Kā jūs īstenošiet integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai un integrēšiet dzimumu perspektīvu visos jūsu atbildības jomas politikas virzienos? Kādas savas neatkarības garantijas jūs varat sniegt Eiropas Parlamentam un kā jūs nodrošināšiet, lai jūsu iepriekšējā, tagadējā un turpmākā darbība neradītu šaubas par jūsu spējām pildīt pienākumus Komisijā?

A: kvalifikācija/pieredze/motivācija

Jūtos pagodināts, ka man ir dota iespēja vēl piecus gadus kalpot Eiropas Savienībai un Eiropas iedzīvotājiem kā komisāru kolēģijas loceklim. Kā sacīju Eiropas Parlamenta deputātiem jau 2014. gadā, esmu pārliecināts, ka personiskās un profesionālās dzīves gaitā esmu iemantojis visas prasmes, zināšanas, stāju un dedzību, ko prasa Eiropas Komisijas priekšsēdētājas pirmā vietnieka amats. Varu piebilst, ka, pēdējos gados strādājot Komisijā labākas Eiropas interesēs, mana pārliecība un motivācija ir tikai nostiprinājusies. Tāpat iedvesmu smēlos šīgada Eiropas Parlamenta vēlēšanu kampaņas gaitā, kad tikos ar daudziem Eiropas iedzīvotājiem dalībvalstīs un uzklauzīju viņu cerības un sapņus par Eiropas nākotni. Pricējās, ka jaunievēlētā priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena man uzticējusi Eiropas Zaļā kursa portfeli, jo tas ir uzdevums un iespēja virzīt pārkārtošanos, kas tik ļoti vajadzīga mūsu kontinentam un visai planētai. Fakti par klimata pārmaiņām ir nenoliedzami, tomēr, kā sacīts Komisijas pārdomu dokumentā “Ceļā uz ilgtspējīgu Eiropu līdz 2030. gadam”, tiem nevajadzētu mūsos iedvest bažas un bailes, bet gan iedvesmot rīkoties.

Eiropa ir manos gēnos un manā sirdī. Mana ģimene nāk no Nīderlandes pierobežas, reģiona, kas, ciktāl vien atmiņa sniedz, ir cietis no pārestībām, kuru cēlonis ir sašķelta Eiropa. Kopš jaunām dienām tas man līcis dedzīgi iestāties par vienotu Eiropu. Esmu dzimis Māstrihtā, daļu bērnības aizvadīju Beļģijā un Itālijā, studēju Francijā. Mani vecāki un vecvecāki piedzīvoja ekonomiskos, kulturālos un sociālos satricinājumus, ko nesa oļļrakšanas izbeigšanās viņu dzimtajā reģionā — to allaž paturēšu prātā, strādādams pie tādas Eiropas zaļās un taisnīgās pārkārtošanās, kuras rezultātā neviens netiek pamests novārtā.

Pēc studijām gandrīz divus gadus dienēju Nīderlandes armijā. 1987. gadā es sāku strādāt Nīderlandes Ārlietu dienestā — tieši tajā laikā, kad Eiropa piedzīvoja vēsturiskas

pārmaiņas un atkal kļuva par vienu veselu. Esmu pārliecināts, ka tas bija viens no pašiem svarīgākajiem un pozitīvākajiem momentiem pēckara Eiropā. Deviņdesmito gadu vidū kļuva par Maksa van der Stūla (agrākā Nīderlandes ārlietu ministra un pēc tam EDSO augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos) privātsēkretāru un padomnieku. 1998. gadā kā Nīderlandes Darba partijas pārstāvis tiku ievēlēts par deputātu, un šajā amatā nostrādāju 11 gadus. Kā Nīderlandes Pārstāvju palātas pārstāvis darbojos Eiropas Konventā.

Kā parlamenta deputātam, Eiropas lietu ministram no 2007. līdz 2010. gadam un ārlietu ministram no 2012. līdz 2014. gadam man bija ārkārtējas priekšrocības apmainīties ar viedokļiem par Eiropas Savienību gan ar citiem politiķiem, gan ar studentiem, žurnālistiem un pilsoņiem, kas pārstāv visdažādākās sabiedrības grupas un visdažādāko pārliecību. Nelokāmi ticu pamatvērtībām, kas iedibinātas ar Līguma par Eiropas Savienību 2. pantu, un kā Ž.K. Junkera vadītās Komisijas priekšsēdētāja pirmais vietnieks esmu tās spārīgi aizstāvējis. Lai kāds būtu mans ieņemamais amats, allaž turpināšu tās aizstāvēt, jo tieši tās mūs, eiropiešus, padara par tiem, kas esam.

Mēs visi esam redzējuši, kā pēdējos gados šīs vērtības tikušas apdraudētas, kā neiecietības, liberālisma nīšanas, ksenofobijas un nacionālisma spēki piesaista sektotājus ar drusciņu patiesības un pulka melu un vienkāršotu risinājumu. Lai gan mēdz sacīt, ka “fakti ir nepielūdzami”, tagad esam nokļuvuši “alternatīvo faktu” realitātē. Tas nozīmē, ka mums jāšargā demokrātija pašu mājās un visā ES. Vairāk nekā jebkad agrāk mums ir arī jānostiprina noteikumos balstīta pasaules kārtība, kas ir priekšnosacījums brīvai un taisnīgai tirdzniecībai, mieram un cilvēktiesībām. Mums vajadzīgi nevis destruktīvi spēki, bet gan celsme un pārveide, lai nodrošinātu brīvu, mierīgu un pārticīgu nākotni mūsu bērniem un bērnubērniem pasaulē, kur var elpot tīru gaisu, dzert skaidru ūdeni un dzīvot ilgtspējīgu dzīvi.

Lepojos ar padarīto Junkera vadītās Komisijas priekšsēdētāja pirmā vietnieka amatā un uzskatu, ka esam maksimāli centušies aizstāvēt mūsu kopīgās vērtības. Tāpat esam arī darījuši visu, kas mūsu spēkos, lai liktu pamatu ilgtspējībai un pārejai uz apritīgu mazoglekļa ekonomiku. Mūsu iniciatīvas, kas veltītas vienreizlietojamai plastmasai, ilgtspējīgas attīstības mērķiem, atmežošanai, līdzsvaram starp darba un privāto dzīvi, taustāmi iespaido cilvēku dzīvi, darot to veselīgāku, laimīgāku un arī videi draudzīgāku. Šim kopīgajam darbam roku pielika visi politiskie spēki. Es priecātos, ja man tiktu dota iespēja turpināt strādāt Eiropas Savienības labā un dot savu artavu ilgtspējīgas Eiropas un ilgtspējīgas planētas veidošanā, gādājot par to, ka Savienībā neviens netiek atstāts novārtā.

ES iestādes to nevar paveikt noslēgtībā un tikai saviem spēkiem. Savienība var uzplaukt tikai tad, ja tā ir ES iestāžu, mūsu dalībvalstu un mūsu iedzīvotāju kopīga lieta. Ja Eiropas Parlaments mani apstiprinās par Komisijas locekli, vēlos arī turpmāk bez vidutājiem runāt ar un par galvenajiem noteicējiem — Eiropas iedzīvotājiem — un ieklausīties viņu bažās, cerībās un risinājumos. Jo mūsu Savienībā viņiem pieder ne tikai noteicošais vārds, bet arī atbildība: demokrātija Eiropā netaps pie rakstāmgalda, bet tikai tad, ja tajā mēs līdzdarbosimies kā pilsoņi, nevis tikai patērētāji. Ceru, ka šajā ziņā man būs izdevība turpināt līdzšinējās daudzpusīgās diskusijas ar Eiropas Parlamentu.

B. Devums Komisijas stratēģiskās programmas īstenošanā (balstoties uz pilnvarojuma vēstuli un portfeli)

Kā viens no vadošajiem kandidātiem nesējās Eiropas Parlamenta vēlēšanās es pats savām acīm redzēju, cik svarīgs ir klimata pārmaiņu un ilgtspējības jautājums Eiropas

iedzīvotājiem visā Savienībā — no ziemeļiem līdz dienvidiem un no austrumiem līdz rietumiem. Ļoti priecājos, ka jaunievēlētās priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas politiskajās pamatnostādnēs par vienu no galvenajām nākamās piecgades prioritātēm izvirzīta transformatīva zaļā programma. Vēl lielāku prieku man sagādā tas, ka spēju tieši iesaistīties šajā darbā kā priekšsēdētājas pirmais izpildvietnieks, kas atbild par Eiropas zaļo kursu un Klimata politikas ģenerāldirektorātu.

Sargāt mūsu planētu un vidi, kas pieder mums visiem, ir mūsu paaudzes lielais uzdevums. Mani bērni jau prasa atbildību no manis. Tas ir neatliekams morāls, humāns un politisks pienākums, un Eiropas iedzīvotāji mums ir nepārprotami pasacījuši, ka Savienībai šis pienākums ir jāpilda. Ilgtermiņā tā ir arī ekonomiska nepieciešamība — tie, kas pasteigsies un rīkosies pirmie, arī iegūs šīs ekoloģiskās pārkārtošanās sniegtās iespējas. Tas nav kreiso vai labējo jautājums, runa ir par to, kas ir pareizi, un kas — nepareizi. Pasaule pārvēršas, un mēs piedzīvojam ceturto industriālo revolūciju. Viss mainās, un tas skar ikvienu. Izlikties, ka tā nav, nozīmē noliegt veselo saprātu. Jautājums ir — vai mēs esam pārmaiņu upuri un vai arī mēs tās pieņemsim un virzīsim sev vēlamā gultnē. Komisija nepārprotami dod priekšroku otrajam variantam.

Kā jaunievēlētā Komisijas priekšsēdētāja sacīja, iepazīstinādama ar komisāra amata kandidātiem, *Eiropas zaļajam kursam* jāklūst par Eiropas pazīšanas zīmi. Tā kodols ir mūsu apņemšanās kļūt par pasaulē pirmo klimatneitrālo pasaules daļu. Tas nebūs iespējams bez kopīgas apņemības, politiskās līderības un taisnīgas pārkārtošanās, lai neciestu pārejas visvairāk skartie.

Kā izpildvietniekam man būs divējādas funkcijas. Kā norādīts manā pilnvarojuma vēstulē, es vadīšu komisāru grupu jautājumos par Eiropas zaļo kursu un nospraudīšu tās stratēģisko virzienu. Būšu atbildīgs par klimatrīcības portfeli. Pieredze ārlietu ministra amatā man palīdzēs vadīt starptautiskās sarunas, lai panāktu, ka līdz 2021. gadam arī pārējie lielie emitētāji nosprauž vērienīgākus uzdevumus. Vadīdams darbu pie Eiropas Zaļā kursa, tieksos nodrošināt, ka pilnībā tiek ņemti vērā visi politikas aspekti. Ar Eiropas zaļo kursu Parlamentu vajadzētu iepazīstināt jaunās Komisijas pilnvaru pirmajās 100 dienās, un šajā laika sprīdī mēs arī sagatavosim pirmo Eiropas Klimata aktu, ar ko tiesību aktos tiks nostiprināts mērķrādītājs līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti.

Es pielikšu visus spēkus, lai panāktu, ka tiek īstenots Eiropas zaļā kursa portfelis, kas izklāstīts jaunievēlētās Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas politikas pamatnostādnēs un man adresētajā pilnvarojuma vēstulē. Kā nepārprotami apņēmusies jaunievēlētā priekšsēdētāja, šī jaunā Komisija strādās kā viena komanda, un es cieši sadarbošos ar visiem komisāriem, īstenojot mūsu kopīgo programmu.

C. Dzimumu līdztiesība

Jaunievēlētā Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon Leiena dzimumu līdztiesību izvirzījusi par vienu no saviem svarīgākajiem uzdevumiem un ir apņēmusies rādīt priekšzīmi, izveidojot dzimumu ziņā līdzsvarotu kolēģiju. Esmu iecerējis šo principu ievērot savas komandas veidošanā, tostarp augstākā ranga darbinieku izvēlē.

Turklāt esmu apņēmis pilns panākt lielāku dzimumu līdztiesību sava portfeļa jomā, jo uzskatu, ka Komisijai ir jārāda priekšzīme tādās lietās kā izpratne par dzimumu līdztiesības jautājumiem un vienlīdzīga attieksme un cieņa gan pret sievietēm, gan vīriešiem. Nav mazsvarīgi, ka vēl 21. gadsimtā līdztiesība ir nevis pašsaprotams, bet apspriežams jautājums.

Kā priekšsēdētāja pirmais vietnieks es biju atbildīgs par programmas “Stratēģiskā iesaiste dzimumu līdztiesības jomā 2016.–2019. gadam” izstrādes koordināciju. Tā paredz, ka dzimumu līdztiesības aspekti ir jāintegrē it visās ES darbības jomās, ievērojot Līgumā par Eiropas Savienības darbību iestrādāto dzimumu līdztiesības aspektu integrācijas principu. Tomēr joprojām ir daudz darāmā, tāpēc ceru, ka tiks izstrādāta jauna dzimumu līdztiesības stratēģija, kas būs vēlama un vajadzīga izdevība šo principu nostiprināt pamatīgāk.

Runājot tieši par savu portfeli, esmu nodomājis dzimumu līdztiesības un klimata pārmaiņu problemātiku risināt līdztekus. Domāju, ka būtu vajadzīgi pasākumi, ar ko tiks novērsta klimata pārmaiņu saasinātas dzimumu nelīdztiesības izpausmes, un dzimumu līdztiesības un klimata problemātika būtu jāiestrādā visos Eiropas attīstības politikas aspektos. Te kā pozitīvu piemēru var minēt atbalstu sievietēm iesaistei un dzimumu līdztiesībai starptautiskajās sarunās, kas tiek risinātas saistībā ar ANO Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām un Dzimumu līdztiesības rīcības plānu.

D. Neatkarības garantijas

Kad pildīju Komisijas priekšsēdētāja pirmā vietnieka pienākumus, manas personīgās organizatoriskās un finanšu darbības tika izklāstītas interešu deklarācijā, ko esmu iesniedzis Eiropas Parlamentam; deklarācija ir pilnīga, un gādāšu par to, ka tā tiek atjaunināta reizi gadā vai tad, kad notiek kādas izmaiņas. Ja tikšu apstiprināts komisāra amatā, es pilnībā ievērošu gan Līguma burtu, gan garu, it īpaši pienākumu rīkoties Eiropas interesēs, nepieņemot nekādus norādījumus, kā paredzēts Līguma par Eiropas Savienību 17. panta 3. punktā un Līguma par Eiropas Savienības darbību 245. pantā, un pienākumu glabāt dienesta noslēpumu saskaņā ar tā 339. pantu. Izvairīšos no stāvokļa vai situācijas, kas varētu likt apšaubīt manu neatkarību, objektivitāti un pieejamību Komisijai, un informēšu Komisijas priekšsēdētāju par ikvienu situāciju, kas varētu potenciāli radīt interešu konfliktu manu amata pienākumu veikšanā. Es ievērošu un cienīšu gan Eiropas Komisijas locekļu rīcības kodeksa burtu, gan garu un apsolu savā darbā ievērot visaugstākos pārredzamības un ētikas standartus. Tā esmu rīkojies arī pašreizējo pilnvaru laikā un tā turpināšu rīkoties, pildīdams jaunus pienākumus Eiropas zaļā kursa laukā.

2. Pienākumu izpilde atbildības jomā un sadarbība ar Eiropas Parlamentu

Kā jūs vērtētu savu lomu Komisāru kolēģijas locekļa amatā? Kādā ziņā jūs uzskatītu sevi par atbildīgu Parlamenta priekšā un būtu gatavs atskaitīties tam par savu vai jūsu pakļautībā esošo departamentu darbu? Ko konkrēti esat gatavs apņemt darīt, lai uzlabotu pārredzamību, veidotu ciešāku sadarbību un īstenotu efektīvus pasākumus saistībā ar Parlamenta nostājām un pieprasījumiem iesniegt likumdošanas priekšlikumus? Vai saistībā ar plānotajām iniciatīvām vai jau notiekošajām procedūrām esat gatavs sniegt Parlamentam informāciju un dokumentus tāpat kā Padomei?

Jūtos pagodināts un uzskatu to par privilēģiju, ka pēdējos piecos gados man bijusi iespēja kalpot Eiropas iedzīvotājiem kā komisāru kolēģijas loceklim un ciešā sadarbībā ar Eiropas Parlamentu un tā deputātiem strādāt pie visdažādākajiem jautājumiem, par ko biju atbildīgs kā priekšsēdētāja pirmais vietnieks. Allaž esmu iestājies un turpināšu iestāties par Eiropas Parlamenta lomu — tieši ievēlētais Parlaments ir tautas balss un iestāde, kam ir demokrātiskas pilnvaras prasīt atbildību no Eiropas Komisijas. Tieši šādā

sadarbības garā es apņemos arī nākamajos gados turpināt pozitīvās darba attiecības ar Eiropas Parlamentu un tā deputātiem.

Tāpat kā līdz šim uzskatīšu, ka esmu atbildīgs Parlamenta priekšā kā kolēģijas pārstāvis visās savās atbildības jomās, proti, visās jomās, kas skar Eiropas zaļo kursu, un visās citās lietās, ko man uzticējusi jaunievēlētā Komisijas priekšsēdētāja. Arī turpmāk būšu Eiropas Parlamenta deputātu rīcībā gan plenārsēžu zālē, gan komiteju un grupu sanāksmēs, gan dialogos, gan divpusējos pasākumos, kur tiek apspriests mūsu pašreizējais darbs pie Eiropas zaļā kursa, par ko esmu atbildīgs. Pašreizējo Komisijas pilnvaru laikā Komisijas vārdā esmu piedalījies 113 plenārsēdēs, daudzās komiteju sanāksmēs strukturētā dialoga ietvaros, un daudzās grupu sanāksmēs un divpusējās tikšanās ar deputātiem. Attiecības ar Parlamentu man ir ļoti nozīmīgas un būtiskas.

Kā priekšsēdētājas izpildvietnieka amata kandidāts es tieši atbildēju par klimata politiku, kā arī būšu atbildīgs par plaša portfeļa un komisāru grupas koordinēšanu saistībā ar Eiropas zaļo kursu. Gādāšu par to, ka manas komandas locekļi un arī es pats piedalāties un iesaistāties visu attiecīgo Parlamenta komiteju darbā visos politikas veidošanas procesa posmos un ka mēs uzturam pastāvīgu politisku dialogu ar visām Parlamenta struktūrām. Es gādāšu par to, ka Parlaments saņem informāciju ikreiz, kad manis pārzinātajās jomās starptautiskās sarunas ir nonākušas izšķirošā posmā, un jo īpaši tas attiecas uz sarunām nolūkā panākt, ka līdz 2021. gadam arī citi lielākie emitētāji izvirza augstākus mērķus. Uzņemos pilnu atbildību par šo vērienīgo politiku un uzskatu, ka par savu un savu darbinieku rīcību nesu atbildību Parlamenta priekšā un esmu gatavs tam dot norēķinu.

Savus kā komisāru kolēģijas locekļa pienākumus es ņemu ļoti nopietni. Koleģialitāte būs šīs Komisijas vadošais princips, un tas ļoti palīdzēs izpildīt mūsu solījumus. Klimata pārmaiņu draudi ir tik nopietni, ka to novēršanai nepieciešami visaptveroši un kolektīvi pūliņi, tāpēc esmu nodomājis sastrādāties ar visiem komisāriem, lai nepieļautu nevajadzīgu savrupību un kopīgi strādātu pie tā, ka Eiropa it visās jomās īsteno pašu tālejošāko politiku.

Turklāt uzskatu, ka ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt pilsoņu līdzdalību likumdošanas procesā, jo tā ir iespējams stiprināt Savienības demokrātisko leģitimitāti. Viens šāda līdzdalīga procesa piemērs būs Eiropas Klimata pakts. Kopīgi mēs liksim pamatus tam, lai klimatpārkārtošanās nāktu par labu ikvienam.

Es nodrošināšu, ka gan es, gan mana komanda pilnībā ievērojam 2010. gada pamatnolīgumu, kurā izklāstīti Komisijas un Parlamenta sadarbības pamatprincipi. Tāpat arī nodrošināšu, ka tiek pilnā mērā pildīts 2016. gada Iestāžu nolīgums par labāku likumdošanas procesu; tieši es pašreizējās Komisijas vārdā biju atbildīgs par attiecīgā priekšlikuma sagatavošanu un apspriešanu, tāpēc tas man ir tik svarīgs. Ja runājam par Parlamenta nostājām, nodrošināt, ka uz jautājumiem, ko Eiropas Parlamenta deputāti uzdod komisāriem, tiek sniegtas ātras un pareizas atbildes, ir visas Komisijas kolektīvā atbildība. Šo uzdevumu es ņemu ļoti nopietni, jo īpaši attiecībā uz jautājumiem, uz kuriem Komisijas vārdā jāatbild man vai manas grupas komisāriem.

Mūsu kopīgajos centienos uzlabot demokrātisko leģitimitāti Eiropas pilsoņu skatījumā neiztrūkstošs elements ir pārredzamība. Tāpēc savā pēdējo piecu gadu darbā pārredzamībai esmu ierādījis ļoti nozīmīgu vietu; tieši man bija uzticēts ierosināt un ar Parlamentu un Ministru padomi apspriest jaunus noteikumus par obligāto Pārredzamības reģistru, kas skar mūsu attiecības ar ieinteresētajām personām, kuras vēlas iesaistīties politikas veidošanas procesā. Tagad šajās sarunās stafeti pārņems cits komisārs, tomēr es

turpināšu ievērot un aizstāvēt Komisijas ierosinātos stingros principus, pēc kuriem esam darbojušies pēdējos piecus gadus.

Pēdējos piecus gadus esmu strādājis pie tā, lai Komisijas politikas veidošanas procedūras būtu pēc iespējas pārredzamākas un iedzīvotājiem saprotamākas, tāpēc tika pieņemta un īstenota jaunā labāka regulējuma programma. Pirmo reizi esam nodrošinājuši, ka apspriešanās ar sabiedrību notiek visos politikas veidošanas procesa posmos, proti, tā sākas, vēl pirms spalva pieskārusies papīram, turpinās viscaur sagatavošanas posmā un pat pēc tam, kad Komisijas priekšlikumi ir nonākuši pie abiem likumdevējiem, jo tiek ievāktas iedzīvotāju atsauksmes un tās nodotas Parlamentam un Padomei izskatīšanai. Komisija arī dzan ir nodrošinājusi, ka par likumdošanas procesa strukturētu daļu kļūst neatkarīga regulatīvā kontrole un detalizēti ietekmes novērtējumi, un ir ieviesusi izskatīšanas procesu, ar kuru nodrošina, ka jau pieņemtie tiesību akti joprojām atbilst paredzētajam mērķim.

Runājot par mūsu starpiestāžu darba pārredzamību, esmu apņēmības pilns rūpēties par to, ka tiek īstenoti noteikumi, kas paredzēti Pamatnolīgumā par Eiropas Parlamenta un Komisijas attiecībām un Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Visas trīs iestādes turpina darbu pie kopīga likumdošanas portāla izveides.

Es pilnībā apzinos, ka informācijas un dokumentu sniegšana ir būtisks aspekts, kā padziļināt Eiropas Parlamenta un Komisijas partnerību. Lisabonas līgumā ir izklāstīta Parlamenta un Padomes kā likumdevēju līdztiesība, un es nodrošināšu, ka tā tiek ievērota attiecībā uz dalīšanos ar informāciju jomās, par kurām esmu atbildīgs.

Visbeidzot, es atzinīgi vērtēju jaunievēlētās Komisijas priekšsēdētājas fon der Leienas nodomu sākt diskusijas ar Eiropas Parlamentu un Padomi par vadošo kandidātu sistēmas uzlabošanu un transnacionālo sarakstu jautājumu. Tāpat viņa ir skaidri paudusi atbalstu Eiropas Parlamenta likumdošanas iniciatīvas tiesībām, pilnībā ievērojot proporcionalitātes, subsidiaritātes un labākas likumdošanas principus. Esmu apņēmies šo principu ievērot atbilstīgi norādījumiem, ko jaunievēlētā Komisijas priekšsēdētāja izklāstīs Komisijas darba metodēs. Šie mērķi Eiropas Parlamentam dos tādu politisko varu, kāda tam pienākas kā tieši ievēlētai institūcijai, un es tos pilnā mērā atbalstu.

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas jautājumi

3. Eiropas tiesību akti klimata jomā / 2030. gadam izvirzītie mērķi

Kā ES tiesību akti klimata jomā papildus 2050. gada mērķim attiecībā uz klimatneitralitāti nodrošinās to, lai visi nozaru tiesību akti būtu saskaņoti ar ilgtermiņa mērķi? Kādus mehānismus jūs plānojat īstenot, lai nodrošinātu, ka visas dalībvalstis un visas nozares patiešām īsteno savu daļu no vērienīgajiem emisiju samazinājumiem, kas jāpanāk saskaņā ar Parīzes nolīgumu, un ka ES iespējami drīz panāk nulles līmeņa emisijas visās nozarēs? Kādus konkrētus pasākumus jūs veiksiet, lai paaugstinātu ES emisiju samazināšanas mērķi 2030. gadam? Kā jūs nodrošināsiet, lai Komisijas ieguldījums pašreizējā KLP reformā pilnībā atbilstu zaļā kursa principiem, tostarp attiecībā uz klimatneitralitāti? Kā Komisijas ierosinātais “one in, one out” princips ietekmēs spēkā esošos ES tiesību aktus un zaļā kursa mērķu vērienīgumu?

Esmu noskaņots optimistiski un ceru, ka visas dalībvalstis pavisam drīz Eiropadomē piekritīs mērķim līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti. Tai vajadzētu būt neatliekamai prioritātei, jo tas liks stabilu politisko pamatu tālākajam darbam pie Eiropas

zaļā kursa. Jaunievelētās Komisijas priekšsēdētājas un manis paša apņemšanās ir padarīt Eiropas zaļo kursu par Komisijas pazīšanas zīmi. Pasākumi, kas saistīti ar klimatneitralitātes panākšanu, ir jāsasaista ar mūsu dabas kapitāla saglabāšanu, un tajā pašā laikā ir jānodrošina, ka ekoloģiskā pārkārtošanās notiek taisnīgi un neviens netiek atstāts novārtā. Tam jāiesakņojas visu komisāru domāšanā. Lai ievirzītu domāšanu šajās jaunajās sliedēs, es vērsīšos gan pie kolēģiem Komisijā, gan pie citām iestādēm.

Jaunā ES Klimata akta mērķis būs pārgrozīt politikas veidošanu un sabiedrības organizēšanu; ar šo tiesību aktu, kas būs daļa no Eiropas zaļā kursa, mēs iepazīstināsim jau pirmajās 100 dienās pēc stāšanās amatā. Es ierosināšu tādu Klimata aktu, ar ko tiesību aktos tiks iestrādāts mērķis līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitāti, un, kas vēl svarīgāk, ar ko tiks nosprausti ilgtermiņa principi, kā uz šā mērķa sasniegšanu orientēt visas mūsu rīcībpolitikas. Eiropas zaļais kurss nozīmē, ka tiks izvirzīts uzdevums visās ES rīcībpolitikās iestrādāt mērķi līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitralitāti. Es apņēmot gādāt par to, ka pārkārtošanās notiek taisnīgi un godīgi, tostarp efektīvi izmantojot ES budžetu. Tas izgaismos nepieciešamību pēc kopīgiem pūliņiem visos ekonomikas un sabiedrības segmentos. Turklāt tas demonstrēs, ka ir nepieciešams vairot noturību pret klimata pārmaiņām un kāpināt pielāgošanos tām, lai aizsargātu cilvēkus un visu planētu.

ES jau ir pierādījusi, ka tā spēj vērienīgiem klimata jomas mērķiem piemeklēt vajadzīgos rīkus un tiesību aktus, tāpēc tas nav solis nezināmajā. Pēdējos gados mēs jau esam guvuši ievērojamas sekmes — esam vienojušies par 2030. gada klimata un enerģētikas tiesību aktu paketi; lēš, ka, ja šo paketi dzelzaini īsteno, mēs līdz 2030. gadam varēsim siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināt par 45 % salīdzinājumā ar 1990. gadu. Tagad mums jāiet tālāk, lai sasniegtu vērienīgos 2030. gadam izvirzītos mērķus un 2050. gadā Eiropa būtu kļuvusi klimatneitrāla.

Izšķirīga nozīme būs pārvaldības sistēmai, jo tā palīdzēs nodrošināt, ka mums ir piemērotas plānošanas, monitoringa, ziņošanas un verifikācijas sistēmas. Dalībvalstis jau tagad gatavo savus nacionālos enerģētikas un klimata plānus atbilstīgi Enerģētikas savienības pārvaldības regulai, lai nodrošinātu labāku koordinētību un saskaņotību starp klimata un enerģētikas rīcībpolitikām. Šā procesa gaitā daudzas jau ir nospraudušas savus nacionālos ilgtermiņa mērķus klimata jomā. Es gādāšu par to, ka Komisija arī turpmāk reāli palīdz dalībvalstīm sasniegt saskaņotā vērienīguma mērķus. Uzskatu, mūsu jaunos ilgtermiņa mērķus šajā pārvaldības struktūrā integrēt ir iespējams. Tāpat domāju, ka būtu svarīgi Eiropas pusgadu zināmā daļā pārorientēt uz klimata mērķrādītājiem un ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Šajā ziņā es cieši sadarbošos ar Valdi Dombrovski.

Lai līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti, 2030. gadam izvirzīto mērķu vēriens ir jākāpina. Tāpēc strādāšu pie tā, ka tiek sasniegts jaunievēlētās Komisijas priekšsēdētājas politiskajās pamatnostādņēs izvirzītais uzdevums — līdz 2030. gadam emisijas samazināt vismaz par 50 %, un līdz 2021. gadam nāksu klajā ar plānu, kā šo mērķrādītāju paaugstināt līdz 55 %. Turklāt šis uzdevums ir veicams atbildīgi, tā, lai to atbalstītu Eiropas sabiedrība, un tā, lai tas mudinātu starptautiskos partnerus izvirzīt augstākus mērķus.

Domājams, ka krasāka siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana prasīs pilnībā vai daļēji uzlabot spēkā esošos tiesību aktus klimata jomā. Te var minēt ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) direktīvu, Kopīgo centienu regulu un Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) regulu. Komisijas dienesti nekavējoties sāks padziļināti analizēt, kāda būs 2030. gadam izvirzīto mērķrādītāju

kāpināšanas ietekme, izmaksas un, protams, arī ieguvumi. Tas attiecas arī uz spēkā esošajiem enerģētikas tiesību aktiem, piemēram, Enerģijas nodokļu direktīvu, Atjaunojamo energoresursu direktīvu, Energoefektivitātes direktīvu un, iespējams, vēl citām šajā sakarā nozīmīgām *acquis* daļām. Transformējoši pasākumi, kas paātrina pāreju uz aprites ekonomiku, veidos sinerģiju ar mazoglekļa ekonomiku. Tikpat svarīgi ir izmantot visu potenciālu, ko sniedz dabā rodami risinājumi. Mēs sagatavosim visaptverošu novērtējumu par ietekmi uz ekonomiku, sabiedrību un vidi un plaši apspriedīsimies ar ieinteresētajām personām. Risinājumu meklējumos mēs karotī aiz debesmalas nespraudzīsim. Eiropas zaļā kursa būtība ir šāda: vidisko un klimatisko problēmā risināšanā roka jāpieliek ikvienam, jo tas ir kopīgs uzdevums kopīgam labumam. Jo īpaši uzmanību pievēršīšu tam, cik nozīmīgi šajā lietā varētu izrādīties nodokļi, lauksaimniecība, enerģētika, transports, aprites ekonomika, pārtikas ražošana, pārtikas atkritumi un patērētāju attieksme.

Šajā procesā mēs nedrīkstam aizmirst, ka vispirms ir jāasniedz tie emisiju samazinājumi, kas panākami ar esošajiem, jau pieņemtajiem tiesību aktiem. Ir ļoti būtiski, lai jebkāda tiesību aktu pārskatīšana nākotnē balstītos uz jau nosprausto uzdevumu faktisko īstenošanu. Pašlaik spēkā esošo tiesību aktu dzelzaina īstenošana ir ļoti svarīga. Tas ir jautājums arī par to, cik lielā mērā mums ticēs gan pašmāju ieinteresētās personas, gan starptautiskie partneri. Līdz šā gada beigām dalībvalstīm ir jāpabeidz savu nacionālo enerģētikas un klimata plānu sagatavošana. Es gādāšu par to, ka Komisija arī turpmāk dalībvalstis atbalsta pūlīņos kopīgi sasniegt vērienīgos mērķus, par ko esam vienojušies ES līmenī.

Līdz 2050. gadam padarīt Eiropas ekonomiku klimatneitrālu — šo mērķi nebūs iespējams sasniegt bez būtiskas lauksaimniecības nozares iesaistes. Zeme ir mūsu visvērtīgākais resurss, tā sniedz pārtiku, pajumti, brīnišķīgu bioloģisko daudzveidību un, ja vien to pareizi apsaimniekojam, palīdz pavājināt klimata pārmaiņas. Mūs tā ir jāargā no piesārņojuma, nevis jānoplicina. Izšķiroša nozīme būs ilgtspējīgai zemes apsaimniekošanai. Ierosinātā kopējā lauksaimniecības politika (KLP) 2021.–2027. gadam jau varētu ievērojami palīdzēt sasniegt ES mērķus tādās jomās kā klimats, dabas resursi, biodaudzveidība un dzīvnieku labturība. Vismaz 40 % no visa kopējās lauksaimniecības politikas budžeta ir atvēlēti pasākumiem, kas nāk par labu klimatam, un vismaz 30 % no lauku attīstībai domātajiem līdzekļiem tiks piešķirti ar klimatu un vidi saistītiem mērķiem. Es cieši sadarbošos ar lauksaimniecības komisāru, lai nodrošinātu, ka mēs kāpinām klimata mērķus un līdz minimumam samazinām lauksaimniecības sektora ietekmi uz vidi, pēc iespējas labāk izmantojot jaunajā KLP ierosinātos instrumentus. Komisija stingri uzraudzīs KLP ikgadējos tēriņus, cieši sadarbosies ar visām dalībvalstīm un regulāri informēs Eiropas Parlamentu.

Taču ar KLP vien nepietiek, mums ir jāizstrādā arī plašāka stratēģija, kas skar visu pārtikas ražošanas un patēriņa ķēdi. Īpaša uzmanība jāpievērš efektīvām un ilgtspējīgām pārtikas ražošanas metodēm. Jāpalielina atbalsts inovācijai, digitalizācijai un viedajām tehnoloģijām, jo tas var palīdzēt samazināt pesticīdu un mēslojuma izmantošanu un emisijas atbilstīgi Komisijas izvirzītajam mērķim panākt, ka piesārņojums ir nulles līmenī. Strādādama pie Eiropas zaļā kursa, Komisija nāks klajā ar stratēģiju “no lauka līdz galdam”.

Mūsu vērienīgos mērķus nebūs iespējams sasniegt bez ļoti pārdomātas politikas veidošanas. Nevajag darīt neko lieku, bet jāsaņemams drosme darīt to, kas ir jādara. Un

darīt to labi. Tas nebūs par velti. Mums jāpārlicinās par to, ka ieguvumi no mūsu pasākumiem atsver izmaksas, un jāvairās radīt lieku slogu. Tas jāievēro, gan sagatavojot jaunus tiesību aktus, gan izvērtējot jau esošos. Es nerunāju par deregulēšanu, bet gan par pārdomātu regulējumu — tādu, kas mūsu uzņēmumus un iedzīvotājus neapgrūtina ar pārmērīgu slogu. Šo slogu atvieglot palīdzēs arī princips “viens pret vienu” (“one in, one out”), kas nozīmē, ka, ja pieņem kādu jaunu aktu, kāds no vecajiem tiek atcelts.

Šī pieeja nekādā ziņā nenozīmē Eiropas zaļā kursa vēriena iegrožošanu. Ļaudis un uzņēmumi (īpaši mazie uzņēmumi) reizēm žēlojas, ka ir pārlieku daudz un sīki jāziņo par ES tiesību aktu īstenošanu. Es izvērtēšu iespējas samazināt ziņošanas pienākumus enerģētikas un klimata politikas sfērā. Mūsu mērķis būs racionalizēt pašreizējos, bieži vien sadrumstalotos ziņošanas pienākumus, kas izriet no galvenajiem ES tiesību aktiem enerģētikas, klimata un citās ar enerģētikas savienību saistītās jomās, un tas varētu palīdzēt panākt būtisku vienkāršošanu.

4. Finanšu resursi un Taisnīgas pārejas fonds

Kā norādīts jūsu pilnvarojuma vēstulē, zaļais kurss Eiropai var tikt īstenots tikai tad, ja tajā tiek iesaistīti iedzīvotāji, neatstājot aizmirstu nevienu. Kādi pasākumi, jūsprāt, būtu jāiekļauj “Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plānā”? Kādi uzdevumi būtu jāveic Eiropas Investīciju bankai kā Eiropas Klimata bankai? Kā jūs nodrošinātu, lai ES budžets būtu pilnībā saskaņots ar ES mērķiem klimata un bioloģiskās daudzveidības jomā? Kādus pasākumus jūs veiktu, lai izbeigtu videi kaitīgas subsīdijas? Kādus konkrētus pasākumus jūs plānojat veikt, lai nodrošinātu taisnīgu pāreju uz oglekļa emisiju ziņā neitrālu ekonomiku, un, konkrētāk, kā jūs koordinēsiet darbu pie jaunā Taisnīgas pārejas fonda? Vai jūs atbalstāt to, lai Eiropas Centrālās bankas portfelī tiktu palielināts “zaļo” obligāciju skaits, un kā jūs nodrošināsiet šo “zaļo” obligāciju vides integritāti?

Realizēt Eiropas zaļo kursu un līdz 2050. gadam kļūt par pirmo klimatneitrālo pasaules daļu nebūs iespējams bez lielākām investīcijām. Planētas glābšana nemaksās lēti, bet, ja nedarīsim neko, tas maksās vēl dārgāk. Jo straujāk rīkosimies, jo izmaksas būs mazākas, bet ieguvumi — lielāki. ES ir jākāpina publiskā sektora investīcijas, jāstimulē ieradumu maiņa un jāpastiprina centieni privāto kapitālu novirzīt uz klimata sektoru. Tas nebūs viegli, tomēr tā ir arī lieliska izdevība veicināt inovāciju, nodarbinātību, izaugsmi un konkurētspēju ES.

Ilgtspējīgas Eiropas Investīciju plāna mērķis ir panākt, ka nākamajos desmit gados visos ES nostūros tiek investēts vairāk nekā triljons eiro. Plānā tiks kombinēts trīs veidu finansējums: ES fondi, publiskā un privātā sektora investīcijas (jo īpaši ar programmas “InvestEU” starpniecību) un nacionālais līdzfinansējums. Sevišķi nozīmīga loma būs privātajam finansējumam, jo ar publisko finansējumu nebūs gana, lai apmierinātu milzīgās vajadzības pēc investīcijām. Kopā ar Valdi Dombrovski strādāšu pie tā, lai nodrošinātu, ka visas investīcijas visos ekonomikas sektoros nāktu par labu pilnīgai un taisnīgai pārejai uz klimatneitrālu un ilgtspējīgu ES. Tāpat jāmobilizē speciālie fondi, piemēram, Inovāciju fonds un Modernizācijas fonds, kas izveidoti ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas ietvaros, lai dotu impulsu inovatīvu jaunu tīro tehnoloģiju attīstībai rūpniecībā un enerģētikā un atbalstītu energosistēmu modernizāciju dalībvalstīs ar zemākiem ienākumiem.

Eiropas Investīciju banka (EIB) jau tagad ir pasaulē lielākā daudzpusējā finansējuma sniedzēja klimata jomā un vismaz 25 % no savām investīcijām atvēl tam, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām. Ļoti pozitīvi vērtēju to, ka tagad banka tiecas

kāpināt savus pūliņus un ir iecerējusi līdz ar 2025. gadu klimata pārmaiņu apkarošanai atvēlēt 50 % no savām investīcijām. Lai sasniegtu šo augstāko mērķrādītāju, mums ir jāsigatavo krietns skaits piemērotu un rentablu projektu. Publiskajām finanšu iestādēm, arī EIB, ir jādod sava artava šādu projektu apzināšanā un jāpalīdz tiem nodrošināt klimatiskos un vidiskos ieguvumus visā ES. Manuprāt, EIB kā Eiropas Klimata banka, kam ir ciešas saiknes ar Ilgtspējīgas Eiropas investīciju plānu, varētu atbalstīt dalībvalstis, kad tās investē un ievieš revolucionāras un jaunas tehnoloģijas.

Šajā sakarā vēlos atgādināt, ka, lai gan attiecībā pret kopējiem valdības izdevumiem ES budžets ir ierobežots (apmēram 2 % no publiskā sektora tēriņiem Eiropā), tas ir investīciju budžets, kas darbojas kā svira publiskā un privātā sektora finansējuma piesaistē. Šis ir ļoti svarīgs rīks, kas palīdzēs realizēt Eiropas zaļo kursu. Labs pamats mērķu sasniegšanai ir pašreizējās Komisijas sagatavotais priekšlikums par daudzgadu finanšu shēmu. Komisija ir ierosinājusi, ka klimata pasākumiem jāatvēl ceturtdaļa no ES 2021.–2027. gada budžeta (320 miljardi eiro septiņos gados). Šī iecere izpaužas tā, ka visās ES programmās paredzēti ar klimata pasākumiem saistīti izdevumi. Zaļā kursa saistību izpilde prasa nedaudz pārgrozīt Komisijas sarunu pozīciju dažos specifiskos jautājumos, tomēr tajā pašā laikā nav pieļaujama pašlaik norītošo sarunu aizkavēšanās, jo tā varētu ietekmēt jauno programmu uzsākšanu.

Ilgtspējības aspekts ir iestrādāts arī atsevišķās programmās, un es gādāšu par to, ka tas tiek ņemts vērā visos plānošanas un īstenošanas posmos. Pašlaik mēs izstrādājam īpašus norādījumus par “drošināšanu ilgtspējas aspektā”, proti, kā nodrošināt, ka visās gaidāmās programmas “InvestEU” finansēšanas un investīciju operācijās tiek pilnībā ņemtas vērā visas ilgtspējas dimensijas: klimats, vide (t. sk. biodaudzveidība) un sociālais aspekts. Vēl viena būtiska komponente ir programma *LIFE* programma — vienīgā ES programma, kas ir pilnībā veltīta vides un klimata aizsardzībai. Lai gan tās budžets nav liels, programma *LIFE* ir efektīvs līdzeklis, ar ko atbalstīt inovatīvus projektus, kas tieši sekmē ES klimata un biodaudzveidības mērķu sasniegšanu. Komisija ir ierosinājusi 2021.–2027. gada periodā programmas *LIFE* budžetu palielināt par gandrīz 60 % jeb līdz 5 miljardiem eiro, sevišķi orientējoties uz dabu un biodaudzveidību (un enerģētikas pārkārtošanu).

Tagad abiem likumdevējiem par šiem noteikumiem jāpanāk galīgā vienošanās. Kas būs apstiprināta jaunā daudzgadu finanšu shēma, es kopā ar Komisijas kolēģiem un dalībvalstīm centīgi strādāšu, lai nodrošinātu, ka mēs pareizi virzāmies uz klimata jautājumu integrēšanu visās rīcībpolitikās un lietpratīgi izmantojam ES budžetu, lai atbalstītu pāreju uz klimatneitralitāti.

ES un tās dalībvalstis gan G7 un G20 sanāksmēs, gan Parīzes nolīguma satvarā ir uzņēmušās starptautiskas saistības darīt galu neefektīvām subsīdijām fosilajam kurināmajam. Neraugoties uz šīs saistībām, laikā no 2008. līdz 2016. gadam fosilajam kurināmajam piešķirtās subsīdijas nav būtiski samazinājušās un joprojām ir aptuveni 55 miljardi eiro gadā. Ir skaidrs, ka dalībvalstīm ir daudz centīgāk jāstrādā pie šo subsīdiju izbeigšanas, un es lielu politisko kapitālu ieguldīšu tieši darbā ar valstu valdībām pie to pakāpeniskas atcelšanas. Lai kādi būtu citi uzstādījumi, es uzskatu, ka ir steidzami jābeidz maksāt uzņēmumiem par to, ka tie piesārņo planētu.

Enerģētikas savienības pārvaldības regulā paredzēts, ka dalībvalstīm savos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos ir jāiekļauj apraksts par enerģijas subsīdijām, tostarp fosilajam kurināmajam, un par nacionālajām rīcībpolitikām un pasākumiem, ar ko plānots šādas subsīdijas izbeigt. Visām dalībvalstīm ir aktīvāk jāziņo Komisijai par

savām fosilā kurināmā subsīdijām un par to samazināšanas politiku. Komisija ir izdevusi norādījumus dalībvalstīm un cieši sekos līdzi, kā tām sokas. Eiropas līmenī gādāšu par to, ka Enerģijas nodokļu direktīvas pārskatīšanas gaitā šis instruments tiek pieskaņots iecerei darīt galu fosilā kurināmā subsīdijām. Aktīvi tiekšos rast dalībvalstu atbalstu šai iecerei. Tomēr ir zināms, ka ES tiesību aktus par nodokļiem var pieņemt tikai tad, ja par tiem vienprātīgi balso visas dalībvalstis, un šo šķērslī ne vienmēr ir viegli pārvarēt. Te jāsaka: ja dalībvalstis tiešām vēlas cīnīties pret klimata pārmaiņām, ir jāpārvērtē šī prasība par vienprātību. Komisija jau ir sagatavojusi attiecīgus priekšlikumus, es virzīšu tos tālāk.

Mans mērķis ir gādāt par to, ka zaļās pārkārtošanās gaitā neviens netiek aizmirsts un ka piedāvātās izdevības tiek sadalītas godīgi. Lai gan iedzīvotāji nepārprotami atbalsta klimata pārmaiņu apkarošanas politiku kā tādu, esam jau redzējuši, ka konkrēti pasākumi var sastapties ar pretestību. Un nav noslēpums, ka ne visas dalībvalstis un reģioni savu pāreju uz zaļo ekonomiku sāk tajā pašā izejas punktā. Vairāk nekā 8 miljoni Eiropas iedzīvotāju ir nodarbināti oglekļietilpīgās nozarēs, piemēram, ķimikāliju, minerālproduktu un parasto metālu ražošanā. Savukārt salām ir sevišķi sarežģīti atteikties no fosilā kurināmā elektroenerģijas un siltuma ražošanā vai transportā, kas tās savieno ar kontinentālo daļu. Pārkārtošanās nebūs sekmīga, ja neievērosim šo Eiropas iedzīvotāju — patiesībā visu Eiropas iedzīvotāju — vajadzības.

Tas prasīs milzīgus pūliņus gan valstu, gan Eiropas līmenī. Eiropas līmenī nākamās daudzgadu finanšu shēmas ietvaros pārkārtošanos sekmēs daudzi instrumenti: kohēzijas politika, programma *LIFE*, ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas Modernizācijas fonds un Inovāciju fonds, Globalizācijas pielāgošanās fonds, programmas “InvestEU” un “Apvārsnis Eiropa”.

Papildus šiem rīkiem jaunā Komisija ir apņēmusies izveidot arī Taisnīgas pārkārtošanās fondu. Šis fonds papildinās esošos instrumentus, bet koncentrēsies uz pārkārtošanās sociālajām sekām un to, kā sekmēt ekonomikas diversifikāciju un modernizāciju visvairāk skartajos reģionos. Tas jo īpaši palīdzēs salāgot šo reģionu darbaspēka prasmju kopumu ar tām prasmēm, kas nepieciešamas augošos un mainīgos sektoros. Tam vajadzētu būt iedarbīgam rīkam, ar ko patiešām atbalstīt tos iedzīvotājus un kopienas, ko visvairāk skar pāreja uz mazoglekļa ekonomiku, tostarp rūpnieciskos, ogļu ieguves un energointensīvos reģionos. Šīm vajadzībām varētu izmantot arī “InvestEU”, un kopā ar priekšsēdētājas izpildvietnieka amata kandidātu jautājumos par ekonomiku cilvēku labā un ekonomikas komisāru es meklēšu ceļus, kā to izdarīt. Tā kā šis ir horizontāls fonds, darba koordinēšanā es cieši sastrādāšos ar komisāriem, kas atbildīgi par kohēziju un reformām, par budžetu un administrāciju un par enerģētiku. Pašlaik vēl norit darbs pie komisāru kolēģijas praktiskā priekšlikuma detaļām, tomēr jau tagad varu sacīt, ka rūpēšos par to, ka šī instrumenta sakarā visi Komisijas dienesti cieši sadarbojas ar reģioniem un dalībvalstīm gan pie efektīvas plānošanas, gan pie konkrētu projektu apzināšanas.

Eiropas Centrālā banka lēmumus par sava portfeļa sastāvu pieņem pilnīgi neatkarīgi, bet vēlos atgādināt, ka Eiropas Centrālās bankas turējumā jau ir neliels daudzums zaļo obligāciju. Zaļo obligāciju tirgus vēl ir salīdzinoši mazs, un mums būtu jāsekmē tā attīstība. Viena no grūtībām, ko pieminēja arī K. Lagarda savās atbildēs Eiropas Parlamentam, ir tas, ka vēl nav pietiekami skaidrs, ko var klasificēt kā zaļos aktīvus. Jaunievēlētā Komisijas priekšsēdētāja ir priekšsēdētājas izpildvietniekam, kas atbild par ekonomiku cilvēku labā, uzticējusi izstrādāt zaļā finansējuma stratēģiju, kas palīdzētu mums ievirzīt investīcijas un finansējumu pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku. Te noderētu skaidras taksonomijas izstrāde, tomēr jāmeklē arī citi līdzekļi. Piemēram, ES

tehnisko ekspertu grupa ilgtspējīga finansējuma jautājumos 2019. gada jūlijā publicēja ziņojumu par ES zaļo obligāciju standartiem, un mēs šos secinājumus rūpīgi izanalizēsim un vajadzības gadījumā ņemsim vērā turpmākajā darbā.

5. Transporta emisijas

Kādus konkrētus pasākumus jūs veiktu, lai ES klimata pasākumos pilnībā iekļautu kuģniecību un aviāciju? Jaunievēlēta priekšsēdētāja ir paudusi skaidru signālu Eiropas Parlamenta iniciatīvas tiesību atbalstam. Vai šajā sakarā jūs apņēmtos pienācīgi apsvērt un atbalstīt grozījumus saistībā ar ES ETS attiecināšanu arī uz jūrniecības nozari, kurus nākotnē varētu pieņemt Eiropas Parlaments, kā Komisija norādījusi Direktīvas (ES) 2018/410 2. pielikumā, un Lēmumā (ES) 2015/1814? Kā jūs nodrošināsiet, lai Klimata politikas ĢD (CLIMA ĢD) uzņemtos pilnu atbildību un vadību attiecībā uz ES ETS īstenošanu un turpmākiem grozījumiem?

Visiem ekonomikas sektoriem ir jādod taisnīgs ieguldījums ES klimata mērķu sasniegšanā un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā. Īpaša uzmanība būs jāpievērš transporta sektoram, kura emisijas ir ievērojamas un turpina pieaugt, un jānodrošina, ka sektors nenovirzās no uzņemtā Eiropas zaļā kursa. Lai panāktu, ka mūsu transporta nozare ir tīras, digitālas un modernas ekonomikas cienīga, transporta komisāre nāks klajā ar visaptverošu ilgtspējīgas un gudras mobilitātes stratēģiju, un es ar viņu šajā sakarā cieši sadarbošos. Neraugoties uz problēmām, uzskatu, ka šī ir izdevība uz labo pusi mainīt mūsu kā eiropiešu dzīvesveidu.

Pārāk daudzi no mums dzīvo pilsētās, kur ikdienas gaitās ir spiesti klepot un kāsēt, jo uz ielām ir tik daudz piesārņojošu automobiļu. Savukārt daudzi citi Eiropas iedzīvotāji mīt attālos vai nošķirtos reģionos, kur nav iespējams iztikt bez automašīnas, jo sabiedriskais transports ir nepietiekams, bet tāl darba risinājumi netiek piedāvāti. Turklāt bieži vien viņi par degvielu maksā vairāk, jo tās piegāde izmaksā dārgāk. Vēl citi Eiropas iedzīvotāji uz darbu vai atpūtā labprāt dotos ar vilcienu, bet tā vietā atklāj, ka naudas vai laika taupīšanas labad ērtāk ir nopirkt lēto lidojumu, jo mēs neesam pietiekami investējuši tālsatiksmes un pārrobežu dzelzceļa satiksmē. Eiropas zaļais kurss ir izdevība veidot jaunus savienojumus starp ciemiem un pilsētām, novērst to nevienlīdzīgo stāvokli un tajā pašā laikā padarīt tīrāku Zemes atmosfēru un gaisu, ko elpojam.

Transporta emisiju jautājums risināms ar vairāku pasākumu kopumu, pie kuriem pieder arī ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma. Lai atbilstīgi mūsu klimatneitralitātes mērķiem izdotos samazināt transporta emisijas, būs vajadzīga visaptveroša un vērienīga ilgtspējīgas mobilitātes politika. Mums jāpanāk, ka tiek straujāk izstrādātas aviācijai un kuģniecībai domātas alternatīvās degvielas, un tuvākajos gados būs jārada šo degvielu pirmtirgi. Tāpat jāpārvērtē arī šīm degvielām saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvu piemērojamais nodokļu režīms, lai to pielāgotu mūsu mērķiem klimata jomā. Gatavojamies nākt klajā ar Eiropas Klimata paktu, kas var būt ļoti noderīgs, lai ievirzītu un motivētu transporta lietošanas paradumu maiņu, bez kuras īsta pārkārtošanās nav iespējama.

Lai gan aviācijas nozare ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā ir iekļauta jau kopš 2012. gada, pašreizējā tās veidolā 85 % no kvotām lidsabiedrībām ik gadus iedala bez maksas. Šis apjoms laika gaitā būs jāsamazina. Šī iespēja tiks izpētīta, kad notiks vispārējā ETS pārvērtēšana nolūkā sagatavot plānu, kā palielināt ES 2030. gadam izvirzīto mērķrādītāju līdz 55 %.

Jau ir spēkā ES tiesību akti par kuģošanas radīto siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringu un ziņošanu. 2018. gada februārī Komisija apņēmas izvērtēt Eiropas Parlamenta iesniegtos grozījumus attiecībā uz jūrniecības nozares emisijām. Ja Eiropas Parlaments nāks klajā ar pašiniciatīvas priekšlikumiem, mēs katrā ziņā apņemamies tos izskatīt saskaņā ar Komisijas politiskajām pamatnostādnēm un darba metodēm.

Runājot par kuģniecības un aviācijas emisiju samazināšanu, vērā jāņem arī starptautiskie aspekti, jo vairākas ES stingri atbalstītas iniciatīvas jau tiek skatītas gan Starptautiskajā Cīvilās aviācijas organizācijā (*ICAO*), gan Starptautiskajā Jūrniecības organizācijā (*IMO*). Darīsim visu, kas mūsu spēkos, lai pārliecinātu pārējās *ICAO* un *IMO* dalībvalstis virzīt uz priekšu šīs iniciatīvas, un, meklējot ceļus turpmākām ES darbībām, ņemsim vērā progresu starptautiskajā arēnā.

Jaunievelētā Komisijas priekšsēdētāja ir man uzticējusi Eiropas zaļā kursa koordinēšanu, tostarp manā tiešā pakļautībā būs Klimata politikas ģenerāldirektorāts. Vadot šo darbu, es nospraudīšu kursu, koordinēšu darbu, iesniegšu priekšlikumus un cieši sadarbošos ar visiem komisāriem un to pakļautībā esošajiem dienestiem, lai mēs varētu sasniegt mērķus.

6. Citu lielāko tautsaimniecību ieguldījumi

Papildus priekšsēdētājas izpildvietnieka jautājumos par zaļo kursu Eiropai pienākumiem jūs ES vārdā vadīsiet arī starptautiskās sarunas par klimata jautājumiem. Kā jūs nodrošināsiet, lai visu lielāko emitētāju mērķu līmenis tiktu paaugstināts saskaņā ar grafiku, par ko panākta vienošanās Parīzes nolīgumā? Vai jūs apņematies īstenot pastiprinātu un visaptverošāku klimata diplomātijas stratēģiju, lai sekmētu globālu pārejas procesu un mērķu vērienīgumu? Vai jūs nodrošināsiet, lai Eiropa virzītu starptautiskos klimata finansējuma mērķus, kas labāk atspoguļo vispārējā mērķa steidzamību, un palielinātu savas starptautiskās iemaksas klimata finansējuma jomā?

Tā kā ES rada aptuveni 9 % no globālajām emisijām, klimata pārmaiņu apkarošana būs sekmīga tikai tad, ja tajā iesaistīsies arī pārējie. Tāpēc ES jāuzņemas vadība starptautiskajās sarunās — saskaņā ar Parīzes nolīgumu, kas pieņemts ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām paspārnē — par citu lielo emitētāju mērķu vērienīguma kāpināšanu līdz 2021. gadam.

Eiropas Savienība allaž bijusi līdere globālo standartu noteikšanā — vai tie būtu klimata un vides aizsardzības pasākumi, patērētāju tiesību aizsardzība vai darba ņēmēju tiesības. Pieredze rāda: kad Eiropa rāda pozitīvu piemēro, citas pasaules valstis un reģioni tai seko. Turklāt tas sniedz Eiropai konkurences priekšrocību. Pasaule zina, ka klimata pārmaiņas ir problēma, ar kuru līderiem ir jātiek galā, un ka ir fundamentāli jāpārdomā mūsu ekonomikas modelis. Ja varēsim parādīt, ka Eiropas zaļais kurss nāk par labu ekonomikas izaugsmei, nodarbinātībai, tirdzniecībai un eksportētājiem, tad nozares un līderi visā pasaulē noticēs, ka šādas investīcijas ir pareizais lēmums, kas turklāt nāk par labu iedzīvotājiem, kuriem tiek labāks un efektīvāks sabiedriskais transports, tīrāks gaiss un mazāk piesārņotas upes un jūras. Nestabilā ģeopolitiskajā situācijā mums jāturpina strādāt daudzpusēji, tomēr galvenais uzsvars jāliek uz ciešāku divpusēju sadarbību ar galvenajiem partneriem un lielākajiem emitētājiem. Jāiedrošina pārējie darīt vairāk, lai sasniegtu Parīzes nolīguma mērķus. Tas jo īpaši attiecas uz G20 valstīm (tostarp Ķīnu), kas rada aptuveni 80 % no globālajām emisijām.

2015. gadā pieņemtais Parīzes nolīgums, kuru papildina 2018. gada Katovices klimata pakete, iezīmē galvenos pieturas punktus, pēc kuriem vadīties globālajā cīņā ar klimata pārmaiņām un ievirzīt pasaules mēroga pāreju uz klimatneitralitāti un klimatnoturību. Savu pilnvaru laikā uzmanību pievērsīšu tam, kā nosargāt ticību Parīzes nolīgumam, un strādāšu pie tā, kā veicināt rīcībpolitiku pārlicinošu īstenošanu un vērienīgāku mērķu straujāku nospraušanu, jo īpaši pasaules lielāko emitētāju vidū.

Esmu nodomājis strādāt pie tā, kā notiek pieredzes apmaiņa un kā atbalstīt mūsu starptautiskos partnerus nacionāli noteikto devumu īstenošanā. Uzmanību — tāpat kā Eiropas taisnīgas pārkārtošanās lietā — veltīšu tādiem klimata pasākumiem, kuros ņemtas vērā visneaizsargātāko iedzīvotāju vajadzības un pielāgošanās un noturības stiprināšanas aspekti. Šajā ziņā ļoti liela nozīme būs mūsu starptautiskajai attīstības politikai. Mans uzdevums būs gādāt par to, lai klimata diplomātijas starptautiskajā arēnā mēs arī turpmāk būtu spēcīgi un uzticami partneri. Klimata jautājumam, tostarp finansēšanas instrumentu efektīvai izmantošanai, arī turpmāk jābūt uzmanības centrā visos ES diplomātijas līmeņos. Īstenojot tirdzniecības un attīstības politiku, klimata pasākumi jāintegrē un jāstiprina visos reālās ekonomikas aspektos; īpaša uzmanība jāpievērš tādām sfērām kā enerģētika, transports, mežsaimniecība, lauksaimniecība un zemes apsaimniekošana, inovācijas, tirdzniecība, investīciju klimata uzlabošana un zaļā finansējuma mobilizēšana.

Solos nodrošināt, ka ES tirdzniecības politika sekmēs klimata pasākumus partnervalstīs. Uzstāšu uz to, ka ES tirdzniecības un politiskajos nolīgumos tiek iekļauti stingri un reāli izpildāmi noteikumi saistībā ar klimatu.

7. Konkurētspēja — oglekļa emisiju pārvirze

Kā jūs veicināsiet investīcijas jaunās tīrās tehnoloģijās un nodrošināsiet stimulus Eiropas rūpniecībai pārejā uz klimatneitrālu ekonomiku, vienlaikus maksimāli izmantojot ekonomikas un nodarbinātības iespējas, ko sniedz šī pāreja? Vai jūs nāksiet klajā ar neto nulles emisiju rūpniecības stratēģiju? Kādus pasākumus jūs veiksiet, lai nodrošinātu ES konkurētspēju un regulējuma noteiktību, vienlaikus ievērojot augstus klimata un vides standartus ES? Kāda konkrēta loma, jūsuprāt, būtu ar oglekļa cenas pielāgošanu uz robežas saistītajam mehānismam vai līdzīgam pasākumam, kā paredzēts politikas pamatnostādņēs, un kādu jūs to veidotu, lai nodrošinātu atbilstību PTO prasībām?

Pāreja uz klimatneitrālu aprites ekonomiku paver nozīmīgu izdevību ES ilgtermiņa konkurētspēju nostatīt uz ilgtspējīgākiem pamatiem, pārvarēt atkarību no fosilā kurināmā, radīt jaunas darbvietas, kam būs vajadzīgas arī jaunas prasmes. Modernizācija ir lielā iespēja Eiropas uzņēmumiem gan pašu mājās, gan visā pasaulē. Ilgtspējīga resursu izmantošana un aprites ekonomika ES ekonomikai līdz 2030. gadam varētu nest neto ieguvumu 1,8 triljonu eiro apmērā un vairot mūsu ekonomisko neatkarību un tehnoloģisko suverenitāti, jo mazināsies atkarība no importētās enerģijas un izejvielām.

Pielāgoties var piespiest arī tirgus konjunktūra, bet bieži vien tas notiek pārāk vēlu, iznākums ne vienmēr ir taisnīgs un ieguvumi ne vienmēr tiek godīgi sadalīti. Tāpēc politiskais imperatīvs ir tirgus spēkus izmantot gudri, pielikt roku tur, kur ar tiem vien nepietiek, lai nodrošinātu ne tikai vidisko, bet arī sociālo un ekonomisko ilgtspēju. Klimata pārmaiņu draudu priekšā jāņem vērā visi trīs aspekti, citādi nekur tālu netiksīm. Ja tirgus atstāsim pašplūsmā, tie ne vienmēr paši no sevis akceptēs jaunus mazoglekļa produktus un tehnoloģijas tik strauji, kā tas vajadzīgs, lai līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti. ES ir jānodrošina tāda normatīvā vide, kas sekmē gan pieprasījumu pēc

klimatneitrāliem un apritīgiem rūpnieciskiem ražojumiem, gan to piedāvājumu. Vēlos, lai Komisija palīdzētu attīstīt un realizēt jaunradušos mazoglekļa un ilgtspējīgos produktus (piemēram, atjaunojamie energoresursi, ūdeņradis, radītā vide utt.) agrīnā posmā. Būs vajadzīgas atbalstpolitikas, ar ko palīdz radīt šo produktu tirgus un samazināt izmaksas; te, piemēram, varam iedvesmoties no jau paveiktā atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā.

Vēlos panākt energoietilpīgo nozaru modernizāciju, lai tā nodrošinātu to konkurētspēju. Šīs nozares ir nozīmīgi piegādātāji vairākās vērtību ķēdēs, kas ved uz klimatneitralitāti.

Kritiski svarīgas būs investīcijas jauno zaļo tehnoloģiju ieviešanā un fundamentālajos pētījumos pat tām tehnoloģijām, kuru šobrīd vēl trūkst. Katrā ziņā jāgādā par to, lai ES būtu tehniskās spējas un iespējas saglabāt globālās līderpozīcijas jauno zaļo tehnoloģiju sfērā. Jānodrošina, ka 2020. un 2021. gadā darbu ir sācis attiecīgi Inovācijas fonds un Modernizācijas fonds, lai varētu pēc iespējas optimizēt daudzgadu finanšu shēmā klimata pārmaiņām atvēlēto līdzekļu izmantošanu un nodrošinātu īstenošanu bez liekas kavēšanās. Tiks izveidots un darbu sāks arī Taisnīgas pārkārtošanās fonds, jo ES rūpniecības modernizācija prasīs strukturālas un sociālas pārmaiņas.

Darbojoties komisāru kolēģijā, es palīdzēšu darbā gan priekšsēdētājas izpildvietnieka amata kandidātam jautājumos par ekonomiku cilvēku labā, gan priekšsēdētājas izpildvietnieka amata kandidātei jautājumos par digitālajam laikmetam gatavu Eiropu, gan iekšējā tirgus komisāra amata kandidātei, lai nodrošinātu, ka rūpniecības stratēģija tiek veidota tā, lai tā sekmētu Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanu. Pāreja uz klimatneitrālu ekonomiku un digitālās pārveides radikālā ietekme mūsu rūpniecībai ir nopietns uzdevums, tomēr tās ir arī milzīgas iespējas. Jāpalīdz mūsu uzņēmumiem kļūt par pasaules līderiem tīrās un digitālās tehnoloģijās.

Tomēr šī vīzija varēs pārtapt realitātē tikai tad, ja ES sagatavotā stratēģija tiks īstenota ciešā partnerībā ar pašām nozarēm un dalībvalstīm. Šai stratēģijai vajadzētu atbalstīt investīcijas inovācijā un prasmēs un paredzēt pasākumus, ar ko var nodrošināt godīgu konkurenci un vienlīdzīgus konkurences apstākļus, tostarp globālā mērogā. Tāpat tajā jāparedz mērķtiecīgi pasākumi specifiskās jomās, kur vēlamies iegūt tehnoloģisko suverenitāti. Pie šīm jomām pieder enerģētika, aprites ekonomika un tīra un vieda mobilitāte. ES vajadzētu kļūt par nākamās paaudzes tehnoloģiju celmlauzi un noteikt standartus, kas kļūtu par normu visā pasaulē.

Tā kā klimata politikas kontekstā pasaulē nepastāv vienlīdzīgi konkurences apstākļi (jo īpaši attiecībā uz cenas noteikšanu ogleklī), pastāv oglekļa emisiju pārvirzes risks. Pāreja uz klimatneitrālu ES nozīmē, ka šis risks ir lielāks nekā iepriekš. Tāpēc mēs ierosināsim noteikt oglekļa ievērošanas noteikumus, bet tam pilnībā jāsaucas ar PTO noteikumiem. Ir iespējami dažādi paņēmieni, kā oglekļa ievērošanas noteikumus izstrādāt un ieviest. Nekavējoties pastiprināšu mūsu analītisko darbu, lai varētu noskaidrot, kurš modelis mūsu vajadzībām ir vispiemērotākais. Gādāšu par to, ka Komisija, gatavodama priekšlikumu, rūpīgi izvērtē visus iespējamus variantus, un šajā jautājumā cieši sadarbošos ar Eiropas Parlamentu.

Runājot par PTO noteikumu ievērošanu, būs rūpīgi jāizsver vairāki faktori. Jāņem vērā saikne ar jau esošajiem noteikumiem par oglekļa emisiju pārvirzi. Tāpat būs jānodrošina, ka šis pasākums ir lietderīgs, lai visas valstis varētu izpildīt savas saistības saskaņā ar Parīzes nolīgumu.